

VVS op ronde langs de Vlaamse studentenraden: Participatieonderzoek

INHOUD

1.	VOORWOORD	1
2.	OPZET	2
3.	WERKING VAN DE STUDENTENRAAD	2
a.	Vergaderingen	3
b.	Structuur.....	4
c.	Motivatie / nieuwe leden	5
d.	Participatiecultuur	6
4.	VERKIEZINGEN	7
a.	Organisatie.....	7
b.	Genderquota.....	8
c.	Kandidaatstelling.....	9
d.	Begin of einde academiejaar?	9
e.	Ieder jaar of om de twee jaar?.....	10
f.	Getrapt op rechtstreeks?	10
g.	Opkomst van 10%.....	11
5.	ONDERSTEUNING.....	13
a.	Financieel	13
b.	Administratief, infrastructureel en andere ondersteuning	14
c.	Participatiecoach – studentencoach / stafmedewerker.....	14
6.	MEDEZEGGENSCHAP OF MEDEBESTUUR?	17
7.	REGLEMENTEN	19
a.	Participatiereglement	19
b.	Statuut van de studentenvertegenwoordiger.....	19
8.	PLICHTEN.....	21
a.	Informatieplicht	21
b.	De belangen van de studenten verdedigen	21
9.	CONCLUSIE	23

1. VOORWOORD

Bij de start van dit academiejaar wou de raad van bestuur extra inzetten op de ondersteuning van de lokale studentenraden. Voordat we wisten welke ondersteuning nuttig was, moesten we weten wat de mogelijke hindernissen zijn waarmee de verschillende Vlaamse studentenraden geconfronteerd worden. Zo is het idee van de Ronde van Vlaanderen ontstaan, een idee dat als doel had alle, of toch zoveel mogelijk, lokale studentenraden te bezoeken om een algemeen kader te krijgen van de werking van de verschillende Vlaamse studentenraden.

De Ronde van Vlaanderen bleek in feite een hele uitdaging te zijn. We willen van deze gelegenheid dan ook gebruik maken om de nodige mensen te bedanken. Eerst en vooral bedankt aan de lokale studentenraden om ons als raad van bestuur en onze participatiemedewerker Marthe telkens weer zo warm te ontvangen. Ook bedankt om ons een open en eerlijk beeld te geven van jullie werking en ons zo in staat te stellen een globaal beeld te vormen van de werking van de studentenraden in Vlaanderen. Ook bedankt aan Marthe zelf voor de eindeloze inzet gedurende dit maandenlange proces. Het communiceren met alle studentenraden, het opzoeken van alle uithoeken van Vlaanderen, het verwerken van alle resultaten.

Zo dadelijk start u als student, studentenvertegenwoordiger, docent, professor, medewerker, decaan, algemeen directeur, rector, ambtenaar, kabinetslid, parlementslid of minister met het lezen van het opzet van dit onderzoek. Het document kan voor iedereen die meer wil weten over studentenvertegenwoordiging in Vlaanderen interessant zijn, maar houd in het achterhoofd dat het geschreven is voor studentenvertegenwoordigers en instellingen.

Wij wensen jullie als raad van bestuur alvast veel leesplezier en zoals steeds, twijfel niet als je contact wil opnemen met ons, de contactgegevens vinden jullie terug op de laatste pagina.

2. OPZET

VVS, de Vlaamse Vereniging van Studenten is in het academiejaar 2013-2014 bij zoveel mogelijk studentenraden langs geweest, om te bekijken hoe ze werken, welke moeilijkheden er nog zijn en wat er goed loopt. We zijn er in geslaagd om de gegevens van 18 van de 23 studentenraden bij elkaar te krijgen. De grote meerderheid van de gegevens is verzameld aan de hand van interviews met de voorzitters of de stuurgroepen van de verschillende studentenraden.

Het uiteindelijke doel was om uit de resultaten van dit onderzoek tips te halen die studentenraden kunnen implementeren indien ze dit wensen. Dit document is geen oplijsting van hoe een studentenraad er het best uitziet, maar we geven wel aandachtspunten en good practices die toegepast kunnen worden in de Vlaamse studentenraden. Hierbij hebben we zeker respect voor de lokale cultuur van de studentenraad.

Onze focus lag op de toepassing van het participatiedecreet. Dit participatiedecreet is het decreet waarin alle rechten en plichten van de studentenraden en studentenvertegenwoordigers staan. Wordt dit overal even goed toegepast? We voelden wel aan dat dit niet overal het geval was, maar de bezoeken hebben ons getoond dat de instellingen en studentenraden hun best doen. Jammer genoeg zien we nog veel tekortkomingen en zijn we nog niet in de ideale studentenvertegenwoordigerswereld. Maar iedereen bouwt mee aan deze wereld en op deze manier zullen we er zeker geraken.

Dit document is geschreven vanuit het oogpunt van de studentenvertegenwoordigers en gebaseerd op gesprekken met studentenvertegenwoordigers. Aan de basis van studentenvertegenwoordiging ligt samenwerking, met studenten, docenten, professoren, faculteiten, instellingen... Enkel door een goede en constructieve samenwerking kan studentenparticipatie naar een hoger niveau getild worden.

3. WERKING VAN DE STUDENTENRAAD

Vlaanderen telt op dit moment 23 studentenraden. Wat het meest opvalt, is hoe divers deze allemaal zijn. Qua samenstelling, werking, middelen, ondersteuning, aantal,... zijn deze allemaal heel verschillend. Daardoor zijn de situaties soms moeilijk te vergelijken. Toch moeten we durven stellen dat we als VVS een streefdoel voor ogen hebben voor onze leden. We willen dit niet opleggen, maar we zien graag een bepaalde mate van samenwerking, vertegenwoordiging, werking en ondersteuning. Op deze manier hopen we dat de studentenraad van elke instelling kan stellen dat ze met de nodige inzet en enthousiasme kunnen werken aan goede studentenvertegenwoordiging.

Als we het hier hebben over 'de studentenraad' dan bedoelen we de studentenraad op instellingsniveau. Als we een raad op een ander niveau bedoelen, benoemen we deze dan ook zo.

a. Vergaderingen

Vergaderen behoort tot de corebusiness van studentenraden en studentenvertegenwoordiging. Ook hier is een enorme diversiteit in te zien. Sommige studentenraden vergaderingen 1 keer per 2 weken, anderen 1 keer per maand, nog anderen 6 keer per jaar.

Op de algemene vergaderingen zijn meestal alle opleidingen, departementen of faculteiten vertegenwoordigd. Het is in ieder geval zo dat iedere studentenraad er naar streeft om op deze manier minimaal hun algemene vergadering samen te stellen. Bij grotere instellingen komt het voor dat er op de algemene vergadering ook studentenkringen of studentengroeperingen een al dan niet adviserende stem krijgen.

Sommige studentenraden geven aan dat de vergaderingen niet altijd even goed lopen zoals ze wensen. De studenten zijn soms niet of nauwelijks op de hoogte van wat er besproken wordt doordat inhoudelijke dossiers van een hoog niveau zijn. Dit heeft voornamelijk als reden dat studentenvertegenwoordigers op het instellingsniveau meestal slechts één jaar een mandaat opnemen. Dit zorgt voor een tekort aan continuïteit en dossierkennis en daardoor is het voor studentenraden soms moeilijk om grote en of complexe dossiers ten volle te begrijpen. Het is belangrijk dat er gestreefd wordt naar een manier om continuïteit op het gebied van dossiers op te bouwen en te behouden. Hierbij is het belangrijk dat studenten op inhoudelijk vlak goed ondersteund worden.

Tip

Bij de start van het academiejaar kan het een meerwaarde zijn als de studentenraad de instelling verzoekt om hen een inleiding te geven bij grote dossiers. Het kan nooit kwaad het gewoon te vragen. Op deze manier kan de studentenraad een gedragen en kwalitatief advies geven.

Bij een aantal studentenraden zijn er werkgroepen opgericht. Deze bestaan uit leden van de algemene vergadering en zijn gespecificeerd rond één thema of activiteit. Binnen deze werkgroepen kan er dieper ingegaan worden op het thema zonder de algemene werking te vertragen. Deze werkgroepen kunnen

bijvoorbeeld helpen bij het voorbereiden van de voorgenoemde complexere of grotere dossiers. Bij sommige studentenraden is er echter de keuze gemaakt om niet te werken met werkgroepen en alles op de algemene vergadering te bespreken. Dit is hoofdzakelijk het geval bij de kleinere studentenraden. Bij grote studentenraden is het zeker wenselijk om met werkgroepen te werken zodat bepaalde onderwerpen echt uitgediept kunnen worden.

Op de vergaderingen komen naast de inhoudelijke dossiers ook de geplande activiteiten aan bod. Het gaat hier om het organiseren van verkiezingen, het houden van bekendheidscampagnes, maar ook over teambuilding activiteiten of organiseren van debatten. Bij de ene studentenraad is dit luik al wat groter dan de anderen. Bij sommigen bestaan de vergaderingen voornamelijk uit het voorbereiden van de activiteiten.

Tip

VVS biedt vormingen aan, onder andere in verband met vergadertechnieken. Dit kan een goede ondersteuning zijn voor onervaren voorzitters die de vergaderingen moeten leiden. Meer informatie over ons vormingsaanbod kan je steeds vinden op www.vvs.ac/vorming

b. Structuur

De structuur van studentenraden is op zijn minst gezegd erg ingewikkeld. Overal is het anders geregeld, overal gebruiken ze andere namen voor dezelfde organen,...

Wat wel overal gelijk loopt, is het feit dat de structuur start bij de individuele student. Deze kan studentenvertegenwoordiger worden en begint meestal bij het laagste niveau. Dat is de opleiding, campus, departement of faculteit. Deze studentenraden zitten gebundeld in verschillende hogere organen. Hoeveel dat er zijn, is overal verschillend. Finaal eindigt elke structuur in een overkoepelende studentenraad voor de hele instelling. Dit zijn de studentenraden die we bij VVS zien op de algemene vergadering, werkgroepen en andere.

Naast de interne vergaderingen, zijn er ook externe mandaten waar de studenten naartoe gaan: overlegorganen van de instelling, associaties, VVS,...

Voor VVS moeten deze structuren zeker niet uniform gemaakt worden. Maar het moet voor de studenten zelf wel duidelijk zijn welke wegen ze allemaal op kunnen gaan qua studentenparticipatie. Een overzichtelijk organigram kan dus een duidelijke meerwaarde betekenen voor de instelling als ze contact willen

opnemen met de studentenraad, voor de studentenvertegenwoordigers om ervoor te zorgen dat ze weten wie waar kennis over bezit, maar vooral ook voor de studenten. Want een duidelijke structuur is een eerste stap naar een open studentenraad die gemakkelijk aan te spreken is.

c. Motivatie / nieuwe leden

Een van de valkuilen van studentenvertegenwoordiging is te veel werk voor te weinig mensen. Hierdoor krijgen studentenvertegenwoordigers soms een (te) grote druk op hun schouders. Dit werkt niet motiverend voor de actieve studenten en is niet aantrekkelijk voor studenten die mogelijk vertegenwoordiging willen opnemen.

Er is vaak een sterke feedbackloop tussen de studentenpopulatie, de studentenraad en de perceptie van de studentenraad en haar werk door studenten. Deze feedbackloop kan twee richtingen uitgaan:

- De eerste is een negatieve feedbackloop: er zijn weinig studenten geïnteresseerd en daarom krijgt een studentenraad niet voldoende studentenvertegenwoordigers. De studentenraad draait om deze reden niet goed, kan haar taken niet ten volle uitvoeren en krijgt daardoor een minder imago bij de studenten. Een slecht imago zorgt voor verdere desinteresse bij de gewone studentenpopulatie. Dit alles heeft een zichzelf versterkend negatief effect. Deze feedbackloop zorgt voor een negatieve spiraal waar het voor een studentenraad zeer moeilijk is om uit te geraken.
- Dat kan evengoed een positieve feedbackloop zijn, de omgekeerde weg, zodat er na verloop van tijd een zich zelf onderhoudend systeem ontstaat van gemotiveerde studentenvertegenwoordigers. Ook hierbij moet iedere generatie echter steeds blijven bewaken dat er gewerkt wordt aan opvolging. De inzet van vrijwillige studenten als studentenvertegenwoordigers kan nooit vanzelfsprekend worden genomen en verdient steeds de nodige aandacht.

Instellingentip

Als de instelling opmerkt dat de studentenraad minder in gesprek gaat of inhoudelijk minder sterk staat, is er mogelijk sprake van een negatieve feedbackloop. Omdat studentenvertegenwoordiging ook een meerwaarde betekent voor de instelling kan het nuttig zijn om in gesprek te gaan met de studentenraad en zo te bekijken hoe de instelling kan helpen de negatieve feedbackloop te verbreken.

d. Participatiecultuur

Appreciatie en erkenning zijn cruciaal in het ontwikkelen van een goede participatiecultuur. Gedragenheid van studentenparticipatie vanuit de docenten en beleidsmakers verschilt vaak. Dat hangt af van de cultuur in de opleiding, departement, faculteit of instelling. Dat is één probleem. Anderzijds is er soms het probleem dat het onderwijzend personeel (docenten) zelf niet achter studentenvertegenwoordiging staat. In dergelijke gevallen moet er gewerkt worden aan een cultuurverandering. Dat is de verantwoordelijkheid van zowel instelling als studenten. Een goede gedragenheid en positieve participatiecultuur hebben positieve gevolgen voor de motivatie van studentenvertegenwoordigers.

De Exeter-aanpak is een kader voor studentenparticipatie van de Quality Assurance Agency for Higher Education (Kay, 2010). Studenten krijgen daarin vier belangrijke taken toegewezen:

- Studenten als evaluatoren;
- Studenten als participanten;
- Studenten als partners en experts;
- Studenten als ambassadeurs van verandering.

Studentenparticipatie kan alleen werken indien aan alle vier de taken wordt voldaan. Pas dan houdt het systeem zichzelf in gang en kan studentenparticipatie iets bijdragen tot de het verhogen van kwaliteit en democratische inspraak in een instelling. Indien studentenraden en instellingen willen werken aan een cultuurverandering zal dit systeem moeten geïmplementeerd worden in die vier dimensies van studentenparticipatie om tot een echt duurzame verschuiving te kunnen komen.

Het is belangrijk dat studentenvertegenwoordigers en instellingen zich bewust zijn van het feit dat er in elke instelling studenten, medewerkers, docenten of professoren zijn die eerder afwijzend staan tegenover studentenvertegenwoordiging. Een bewustzijn hieromtrent is een eerste stap naar de oplossing. Daarnaast is het noodzakelijk dat zowel de studentenraad als de instelling aantonen welke meerwaarde studentenvertegenwoordiging kan bieden voor de student en de instelling.

4. VERKIEZINGEN

a. Organisatie

Bijna alle ondervraagde studentenraden hebben de intentie om verkiezingen te organiseren. Ze staan er allemaal zeker bij stil. Bij 72% van de instellingen zijn er dus verkiezingen georganiseerd. Bij een enquête die VVS afnam begin 2012, waren de resultaten iets hoger. 18 van de 20 instellingen en studentenraden organiseerden verkiezingen. Dit komt neer op 90%.

De manier waarop en in welke vorm deze georganiseerd worden, verschilt van instelling tot instelling.

Bij vijf studentenraden is dit academiejaar iedereen aangesteld die zich kandidaat stelde. Dit is niet omdat de studentenraden en instellingen geen verkiezingen wilden organiseren, maar het lag eerder aan een gebrek aan kandidaturen voor de studentenraad. Het verhaal is bij deze studentenraden hetzelfde: als er minder of evenveel kandidaten zijn als het maximum, worden deze allemaal aangesteld. VVS wijst op het belang van verkiezingen, juist als er sprake is van een negatieve feedbackloop, om de democratische werking van de studentenraad te vergroten. Voldoende momenten inbouwen waar studenten bereikt moeten worden en informatie krijgen over hun inspraakmechanismen kan hierbij helpen.

Volgens het participatiedecreet moeten verkiezingen georganiseerd worden door het bestuur, in samenspraak met de studentenraad. Bij de meeste studentenraden is dit het geval. We zagen echter wel een verschil in de mate waarin de studentenraad invloed had op de verkiezingen, tijdstippen... Studentenraden moeten zich er van bewust zijn dat de verkiezingsperiode hét moment is dat je als studentenraad de volledige studentenpopulatie probeert te bereiken. Het belang van een goede campagne met daaraan gekoppeld een grote zichtbaarheid mag niet onderschat worden.

Alle ondervraagde studentenraden doen hun verkiezingen online. Daarbij kunnen ze gebruik maken van het online-platform van de instelling. Daarnaast doen de studentenraden allerlei acties om de verkiezingen onder de aandacht te brengen: ophangen van ballonnen en affiches, plaatsen van stemhokjes met laptops, campagnes op Facebook, koffie en cake, rondgaan met iPads, enzovoort. Hier zien we een verschil met de enquête 2 jaar geleden. Toen waren er nog studentenraden die de verkiezingen niet online en enkel op papier deden. Ook is het belangrijk om erop te wijzen dat het participatiedecreet minimaal twee stemdagen vraagt. Studenten moeten dus over twee dagen gespreid hun stem kunnen uitbrengen. Sommige studentenraden houden zelfs een kiesweek. Dit gaat gepaard met grotere acties en zorgt ervoor dat de verkiezingen echt 'tot leven' kunnen worden gebracht in de instelling.

Instellingentip

De instellingen zijn bevoegd voor de organisatie van de verkiezingen. Betrek hierbij zeker de studentenraad. Zij hebben een duidelijk doel voor ogen, weten wat ze willen bereiken en hoe ze het willen aanpakken. Goede verkiezingen leveren goede en gemotiveerde studentenvertegenwoordigers op. Op hun beurt leveren zij goede prestaties voor de studentenvertegenwoordiging en dat kan de instelling enkel ten goede komen.

b. Genderquota

Genderquota spelen ook bij studentenraden vaak een rol. Zij moeten zich voor sommige mandaten aan de genderquota houden. Sommige studentenraden streven bij zichzelf naar zoveel mogelijk gelijkheid qua gender. Bij sommige studentenraden is dit ook doorgetrokken bij de verkiezingen en moeten studenten zich per koppel (man-vrouw) kandidaat stellen.

Genderquota zorgen voor studentenraden op sommige vlakken voor problemen. Ten eerste is er het probleem dat sommige opleidingen een sterke concentratie van één geslacht hebben zoals lerarenopleiding, dierengeneeskunde, automechanica of ingenieurswetenschappen. Daarnaast kunnen de genderquota mogelijk afremmend werken. Het gaat dan niet meer om wie het meest competent is voor de functie of het mandaat, maar het geslacht komt dan op de eerste plaats om aan de genderquota te kunnen voldoen. Niet bij alle studentenraden is dit zo. Genderquota zijn meestal heel sterk van toepassing bij de officiële raden van de instelling. Soms moeten alle geledingen op zich eraan voldoen. Het komt ook voor dat de officiële raad eerst wordt samengesteld aan de hand van de andere geledingen en er vervolgens aan de studentenraden wordt gevraagd om studenten van een bepaald geslacht te sturen om aan de reglementering rond genderquota te voldoen. Als VVS willen we duidelijk stellen dat dit in geen enkele situatie kan. Studentenraden zijn een volwaardige partner en dergelijke voorbeelden stralen dit niet uit. Gelukkig spreken we hier over enkele uitzonderingen.

c. Kandidaatstelling

Om aan de genderquota te voldoen, stellen sommige studenten zich dus kandidaat als koppel (man-vrouw). Bij andere studentenraden doen ze dit niet om aan quota te voldoen en daarbij kunnen de koppels dan ook van hetzelfde geslacht zijn. Een andere manier van verkiezingen waarbij er niet op individuen gestemd kan worden, is de formule waarbij er gestemd moet worden per team. Een groep studenten stelt zich kandidaat en de gehele groep moet samen verkozen worden. Zo kunnen de taken onderling verdeeld worden en kan iedereen in het team elkaar aanvullen. Het nadeel van de verkiezingen per groep is dat de studenten niet specifiek op kandidaten kunnen stemmen waar ze sterk in geloven. Het kandideren per koppel heeft dan weer als nadeel dat de drempel om je kandidaat te stellen hoger gelegd wordt: je moet al iemand hebben om je aan vast te hechten. Dit is zeker het geval bij koppels waarbij het geslacht van belang is. Het voordeel is dat op die manier gemakkelijk aan genderquota voldaan kan worden door te spelen met wie de effectieve kandidaat is en wie de opvolger. Daarnaast kan dit een springplank zijn voor studenten die anders moeilijker verkozen worden terwijl ze toch zeer sterk zijn.

d. Begin of einde academiejaar?

Bij 77% van de studentenraden, ofwel 10 van de 13, vallen de verkiezingen op het eind van het academiejaar. Zij organiseren de verkiezingen in april of mei. Bij de andere drie worden de verkiezingen aan het begin van het academiejaar gehouden.

Een groot voordeel van verkiezingen te organiseren op het eind van het academiejaar, is dat er een goede overdracht kan plaatsvinden tussen het uittrekkende en het intredende bestuur. Op deze manier gaat er zo min mogelijk cruciale informatie verloren. Het nieuwe bestuur kan zich in de zomer al goed inwerken en plannen wat ze gaan doen. Zo kunnen ze volledig uit de startblokken schieten bij het begin van het academiejaar. Een groot nadeel is dat de eerstejaars van het volgende academiejaar niet kunnen stemmen en zich geen kandidaat kunnen stellen. Zeker voor hogescholen kan dit een probleem zijn, aangezien het vinden van gemotiveerde studenten voor de studentenraad soms moeilijk kan zijn door stages, de korte duur van de opleiding, de hoge concentratie aan lessen,...

Ook aan verkiezingen aan het begin van het academiejaar organiseren, zijn er voor- en nadelen. Een voordeel is dat de studenten die op dat moment aan de instelling studeren, effectief hun stem kunnen uitbrengen. Als het op het eind van het academiejaar is, zijn sommige studenten al afgestudeerd. Ook gemotiveerde studenten uit het eerste jaar kunnen zich kandidaat stellen en zo rustig in de studentenvertegenwoordiging rollen. Maar er zijn ook nadelen aan verbonden. Zo is de overdracht korter en is de ploeg van het voorbije jaar

ondertussen al bezig met andere dingen en dit kan een negatief effect hebben op de eerder besproken continuïteit. Ten slotte wacht de instelling niet met inhoudelijke beslissingen te nemen tot de studentenraden zijn opgestart. Inhoudelijk kan de invloed van de studentenraad de eerste weken van het academiejaar dus minder groot zijn of zelfs onbestaande.

e. Ieder jaar of om de twee jaar?

Bij twee studentenraden zijn de verkiezingen om de twee jaar, de mandaten bij hen zijn allemaal tweejarig. Er zijn wel oplossingen voorzien voor als iemand voortijdig zou stoppen. Het voordeel van een tweejarig mandaat is, dat er langer gewerkt kan worden aan bepaalde beleidslijnen. Deze worden soms abrupt afgesloten of on hold gezet bij de wissel van bestuur. Zaken die een langere tijd nodig hebben, kunnen in dit systeem zeker aan bod komen. De studentenvertegenwoordigers doen tijdens hun mandaat, zeker in het begin, heel wat kennis en vaardigheden op. Wanneer ze er goed weg mee zijn, is het jaar soms bijna al afgelopen. Bij een 2-jarig mandaat kunnen ze nog een tijdje door met de verworvenheden. Het grote nadeel is dat het voor studenten een hogere drempel is om zich kandidaat stellen. Je twee jaar voor iets engageren kan voor sommige studenten heel lang lijken.

De voor- en nadelen bij een eenjarig mandaat zijn eigenlijk het omgekeerde van die bij de twejarige mandaten.

f. Getrapt op rechtstreeks?

Een groot aantal studentenraden organiseert de verkiezingen per opleiding, departement, faculteit of campus. Vaak is het zo dat er kieslijsten zijn per departement of campus en dat studenten enkel kunnen stemmen op die lijsten van hun eigen departement of campus. Zo verkiezen ze enkele mensen, die dan samen deel uitmaken van de studentenraad op instellingsniveau. Dit is ongeveer bij de helft van de studentenraden het geval. Voor de verkiezingen van de studentenvertegenwoordigers voor de sociale raad, academische raad of raad van bestuur wordt meestal deze manier van verkiezingen organiseren niet gekozen. Via rechtstreekse verkiezingen kunnen alle studenten voor alle kandidaten stemmen.

In Vlaanderen bestaan er verschillende systemen voor het verkiezen van studentenvertegenwoordigers. Bij de meeste instellingen worden studenten op een getrapte wijze verkozen. Dit wil zeggen dat de studentenvertegenwoordigers eerst op een lager niveau worden verkozen en dat vanuit die verkozenen de mandaten op een hoger niveau worden verdeeld en verkozen. Er zijn echter ook een aantal instellingen waarbij studentenvertegenwoordigers rechtstreeks worden verkozen voor alle of een deel van de organen. Vaak leidt dit verschil tussen rechtstreeks en getrapt verkiezingen tot spanningen.

Beide systemen van verkiezingen hebben voor- en nadelen. Als VVS willen we geen voorkeur uitspreken en elke studentenraad in zijn of haar autonomie respecteren. We wijzen er wel graag op dat bij instellingen waar studentenvertegenwoordiging niet volledig verankerd is, een systeem van getrapte verkiezingen ervoor kan zorgen dat de algemene vergadering, waarop de mandaten verdeeld worden, uitgroeit tot het zenuwcentrum van activiteit en informatie. Een rechtstreeks verkozen studentenvertegenwoordiger zetelt meestal wel in de algemene vergadering, maar het kan gebeuren dat deze geen banden heeft in studentenvertegenwoordiging en zo ook niet het belang van de algemene vergadering als zenuwcentrum aanvoelt.

Tip

Als studentenraad moet je omtrent verkiezingen een bewuste keuze maken voor welk model er gekozen wordt en de voor- en nadelen tegenover elkaar afwegen. Indien je het model toch wil aanpassen om de werking verder te versterken, kan je zeker contact opnemen met VVS. We geven jullie met veel plezier een antwoord op de verschillende vragen. Maar vergeet vooral ook niet in gesprek te gaan met de instelling, het aanpassen van verkiezingen gebeurt niet in 1, 2, 3 en mogelijk heeft de instelling ook wel enkele goede ideeën om bepaalde problemen aan te pakken.

g. Opkomst van 10%

Decretaal is vastgelegd dat als minder dan 10% van het totaal aantal studenten niet heeft deelgenomen aan de verkiezingen, dit gevolgen heeft voor de studentenraad. Als studentenvertegenwoordigers stemrecht hebben in de raad van bestuur, dan verliezen ze dit. Als ze geen stemrecht hebben in de raad van bestuur, dan verliezen ze hun raadplegingsrecht en beraadslagingsrecht. Eigenlijk houdt dit dus in dat de studenten hun inspraak- en participatierechten verliezen.

62 % van de studentenraden haalt een opkomst waarbij 10% van de studenten gestemd heeft. De regels verschillen ook hier weer per instelling en studentenraad. Bij sommige studentenraden moet er 10% opkomst zijn per departement, bij anderen is 10% opkomst van alle studenten voldoende. Volgens het decreet moet 10% van de studenten gestemd hebben. Als dit aantal behaald is, dan kunnen de studenten beroep doen op hun rechten. VVS pleit zeker niet voor sterker bindende maatregelen waarbij studentenraden bang zijn om hun rechten te verliezen.

Het niet behalen van 10% van de stemmen van alle studenten is eigenlijk nergens een probleem. Er is een expliciete of stilzwijgende afspraak met het bestuur dat het niet behalen van die grens ook volstaat. Een aantal studentenraden is nu stappen aan het zetten om die 10% stemmen toch te behalen. Zo staan ze rechter in hun schoenen en dit zorgt voor een grotere draagkracht bij de studenten.

VVS ijvert er voor om de verkiezingsdrempel van 10% te versoepelen en sterker in te zetten op verkiezingsdeelname. De verkiezingen worden gefaciliteerd door de instellingen en er is zeker een groeimarge mogelijk voor een groot deel van de instellingen waar het nu niet goed loopt. De uitwisseling van good practices over het organiseren van verkiezingen kan heel waardevol zijn. VV zal dit thema verder opnemen binnen haar eigen werking met studenten en naar instellingen en hun studentencoaches.

In sommige instellingen vinden geen verkiezingen plaats indien er niet voldoende kandidaten zijn voor de te verkiezen mandaten.

5. ONDERSTEUNING

Het decreet stelt dat studentenraden ondersteund moeten worden door de instelling op financieel, infrastructureel en/of administratief vlak.

a. Financieel

83% van de studentenraden krijgt een budget in handen en de raden kunnen daarmee doen wat ze willen. Dat komt neer op 15 studentenraden. Het klinkt heel vrij, maar dit is niet voor elke studentenraad hetzelfde. Enkele studentenraden moeten daarvoor vooraf een begroting opmaken, anderen krijgen dit budget ieder jaar opnieuw, zonder te moeten aantonen waar het geld naartoe zal gaan.

Er zijn grote verschillen in het budget dat de studentenraden ter beschikking krijgen. Vijf studentenraden krijgen 5.000 euro of minder, vier krijgen 10.000 euro of minder, drie krijgen tussen 10.000 euro en 50.000 en nog eens drie krijgen meer dan 50.000 euro. Het minimum is 1.250 euro en het maximum is 82.000 euro. Als we vergelijken met twee jaar geleden, zien we dat toen veel meer studentenraden minder geld kregen. Er waren er zeven die 5.000 euro of minder kregen, twee kregen meer dan 10.000 euro en twee meer dan 50.000. Het budget dat studentenraden krijgen is dus gestegen. Dit kunnen we enkel maar toejuichen.

De kosten die studentenraden meestal zelf dekken zijn drukwerk, catering, teambuilding, reiskosten, kantoorkosten (papier, balpennen, inkt), promomateriaal,...

Voor sommige studentenraden komen hier nog extra kosten bij: twee studentenraden moeten hiervan ook hun stafmedewerkers betalen, huur kantoor, ... De participatiecoaches worden bijna allemaal door de instelling betaald.

Naast de bovenstaande studentenraden, zijn er ook nog drie die niet autonoom kunnen beschikken over hun budget. Deze studentenraden moeten alle uitgaven die ze doen in functie van de studentenraad terugvragen, vaak via onkostennota's. Dit zijn dan vooral reiskosten (openbaar vervoer), drukkosten, catering voor de vergaderingen, ... Ten opzichte van 2012 is het aantal studentenraden dat enkel de gemaakte kosten terugkrijgt ongeveer gelijk gebleven, toen waren het er vier.

Het belangrijkste voor VVS is dat studentenraden autonoom kunnen werken. Dat kunnen ze in eerste instantie door autonoom over het budget te beschikken. De studentenraad moet het vertrouwen krijgen om op een verantwoorde manier met het budget om te gaan. Verantwoording achteraf kan hier zeker een plaats in hebben. Als dit een stap te ver is voor de instelling, kan er aan de studentenraad

gevraagd worden om een begroting op te maken. VVS wil in eerste instantie wel dat de instelling de studentenraad probeert het vertrouwen te geven en het werken via een vooraf opgestelde begroting kan voor ons enkel als de eerste mogelijkheid echt niet kan. Belangrijk is dat de studentenraad ook op vlak van de begroting autonoom kan werken. Het is helemaal niet de bedoeling dat het bestuur de begroting aanpast of dat een deel van de middelen niet worden uitbetaald.

b. Administratieve, infrastructurele en andere ondersteuning

Het participatiedecreet stelt dat studentenraden administratief en infrastructureel ondersteund moeten worden.

Hierbij heeft VVS gemerkt dat het op infrastructureel vlak meestal wel goed zit. Veel studentenraden hebben een eigen lokaal. Anderen kunnen voor hun vergaderingen dan weer beroep doen op een lokaal van de instelling.

Administratieve ondersteuning is zeker ook aanwezig. Vaak is dit in de vorm van een participatiecoach of stafmedewerkers.

Studentenraden kunnen qua ondersteuning ook beroep doen op expertise die aanwezig is in de instelling over moeilijke dossiers. Ze kunnen bijvoorbeeld een juridisch medewerker inschakelen bij dossiers waarin wetteksten een belangrijke rol spelen.

De ondersteuning van de studentenraad mag niet beperkt blijven tot het geven van een lokaal, werkingsbudget en administratieve ondersteuning. Dé grote moeilijkheden voor studentenvertegenwoordigers zijn de kennisberg waarop ze stuiten, het acute gebrek aan tijd, de positie van studentenvertegenwoordigers ten opzichte van hun docenten en lectoren (hiërarchisch statusverschil), een imago probleem voor studentenvertegenwoordigers, enzovoort. Vaak is het veel waardevoller om te investeren in de kennis- en competentieontwikkeling van de studentenvertegenwoordigers, met speciale aandacht voor instromers. Dat en de manieren waarop dit bereikt kan worden in samenwerking met de instelling zou het punt van debat moeten zijn wanneer er wordt gesproken over het verbeteren en vergroten van de participatie van studenten.

c. Participatiecoach – studentencoach / stafmedewerker

Een participatiecoach of stafmedewerker is een medewerker waar studentenraden beroep op kunnen doen voor ondersteuning op verschillende vlakken. Er zijn enkele verschillen. Over het algemeen is het zo dat participatiecoaches vooral bij hogescholen aanwezig zijn. Zij worden aangenomen, aangestuurd en betaald door de instelling. De studentenraad heeft

ook wel een stem in wie er aangenomen wordt en in de aansturing. Maar dit is zeker niet bij alle instellingen het geval.

Een stafmedewerker daarentegen wordt volledig aangenomen, aangestuurd en betaald door de studentenraad. Zij komen vooral voor bij universiteiten.

Vooraf studentenvraden van hogescholen kunnen beroep doen op een participatiecoach, aangesteld door de instelling. Maar ook één van de universiteiten heeft een participatiecoach. Deze coach is betaald door de instelling en werkt meestal voor een klein percentage aan studentenparticipatie.

Aantal:

- 1 op 5 universiteiten heeft een participatiecoach
- 16 op 18 hogescholen hebben een of meerdere participatiecoach(en)

De voornaamste taken zijn:

- Administratieve ondersteuning bij vergaderingen: vergaderkalender, uitnodigingen opmaken, verslag maken, catering voorzien,...
- Ondersteuning bij activiteiten: affiches of flyers opmaken of afdrucken, planning opmaken, locatie zoeken en vastleggen,...
- Opzoeken en doorspelen van extra informatie over inhoudelijke dossiers
- Externe vergaderingen mee voorbereiden
- De studentenraad bijstaan bij het opstellen of aanpassen van reglementen, het schrijven van standpunten of andere teksten
- Ondersteuning bieden bij het organiseren van verkiezingen

Het percentage dat wordt ingenomen door studentenparticipatie in het takenpakket van de participatiecoaches, varieert enorm van instelling tot instelling. 0,05 VTE is het minste tijd dat wordt gespendeerd aan studentenparticipatie. Het maximum is 2 VTE. Er zijn echter maar enkele instellingen waar de participatiecoach voltijds werkt, die zijn op één hand te tellen.

De andere taken in het takenpakket van participatiecoaches hebben vaak te maken met studentenvoorzieningen, internationalisering of administratie. Het gemiddelde dat participatiecoaches aangesteld zijn voor studentenparticipatie is 0,58 VTE. Dit getal is sterk naar boven getrokken door enkele studentenvraden die een voltijdse stafmedewerker hebben.

Bij een aantal instellingen staat de participatiecoach enkel in voor de ondersteuning van de studentenraad op instellingsniveau. Meestal echter hoort daar ook de ondersteuning van studentenvraden op lagere niveaus bij: opleidings- of departementale studentenvraden.

In een klein aantal instellingen zijn er verschillende participatiecoaches die op opleidings- of departementaal niveau ondersteunen, met daarnaast ook nog een participatiecoach die op instellingsniveau werkt.

Naast participatiecoaches, zien we dat enkele studentenraden beroep kunnen doen op zelf aangeworven stafmedewerkers. Dit is het geval bij twee universiteiten. De ene studentenraad heeft 1,5 VTE personeel en de andere ongeveer 1,7 VTE.

Er zijn ook enkele studentenraden die geen vaste participatiecoach of stafmedewerker hebben waar ze beroep op kunnen doen. Dat zijn er op dit moment vier, waarvan twee hogescholen en twee universiteiten. In praktijk kunnen zij soms vragen stellen of administratieve noden bij een medewerker inlossen. Maar dit is zeker niet overal het geval. De ondersteuning is zeker niet constant en niet bij elk van deze vier instellingen.

In vergelijking met de enquête die VVS afnam begin 2012, waren de resultaten gelijkaardig. Van de 18 ondervraagde studentenraden aan hogescholen waren er 16 die beroep konden doen op een participatiecoach. Van de universiteiten was dat er één op twee. Dit lijkt meer, maar we zien wel dat de situatie hetzelfde is gebleven bij de studentenraden die we nu hebben gezien. Er zijn geen participatiecoaches weggevallen ten opzichte van 2012. De oorzaak voor het verschil in cijfers is de fusering van een aantal hogescholen en daarnaast ook het feit dat andere hogescholen en universiteiten wel de enquête invulden en er dus ook anderen ontbreken. Bij de universiteiten kunnen we wel goed vergelijken. Het personeel bij hen ging van 1,25 VTE naar 1,70 VTE op dit moment.

VVS raadt aan om een begeleider van studentenparticipatie aan te stellen in elke instelling. De voorwaarde is wel dat hij of zij genoeg uren aan studentenparticipatie kan besteden, dus 0,5 VTE is het absolute minimum. Graag streven we naar 1 VTE voor de overkoepelende studentenraad, met daarnaast 0,5 VTE facultaire ondersteuning per instelling.

VVS beveelt aan dat studenten betrokken worden in de procedure rond het statuut, de aanwerving van en invulling van het takenpakket van de begeleiders van studentenparticipatie. VVS spreekt zich niet uit over het takenpakket van deze studentencoach omdat de situaties sterk verschillen tussen instellingen. We vragen dat good practices omtrent de invulling van functieprofielen en aansturing van de begeleiders van studentenparticipatie door de instellingen gedeeld worden. Hierin wil VVS verder een actieve rol blijven spelen. Bij de universiteiten en hogescholen met een sterke participatiecultuur merken we dat eerder dan een studentencoach, een stafmedewerker een geapprecieerde vorm van ondersteuning is. Het is een andere invulling van ondersteuning maar wel eenzelfde soort investering van de instelling.

Tip

Bekijk binnen je studentenraad waarvoor je een medewerker zou kunnen gebruiken en stap hiermee naar de instelling. Wat kan beter, waarin schieten jullie nu nog te kort? Mits goede argumenten en goede onderhandelingen trek je ze misschien wel over de streep?!

6. MEDEZEGGENSCHAP OF MEDEBESTUUR?

11% van de studentenraden valt onder medezeggenschap. Dat wil zeggen dat de studenten geen stemrecht hebben in de raad van bestuur van de instelling of associatie. Ze kunnen wel op andere manieren hun wensen kenbaar maken: door advies te geven of door beraadslaging of raadpleging. Bij beraadslaging vraagt het bestuur om samen met hen te beraadslagen over een voorstel, bij raadpleging zullen ze de studentenraad raadplegen over een voorstel. Het raadplegingsrecht en beraadslagingsrecht vervallen als minder dan 10% van de studenten komt stemmen bij de verkiezingen.

Daarnaast zijn er 89% van de studentenraden waarbij er medebestuur is. De studentenraden hebben adviesrecht en zij hebben ook stemrecht in de raad van bestuur. Bij een deel van deze studentenraden is het medebestuur niet volledig. Het grootste deel van hen heeft stemrecht in de raad van bestuur, maar bij enkelen van hen is dat niet het geval. Zij hebben wel stemrecht in de academische raad (bestuur, personeel en studenten) en in de opleidingsraad. VVS wenst dat het medebestuur volledig wordt ingevuld en de studenten ook met stemrecht een plaats kunnen hebben in de raad van bestuur.

Studentenraden in Europa hebben vooral invloed op de sociale materie en educatieve en pedagogische aspecten die aan de opleiding gebonden zijn (Persson, 2003). Een groot aantal ESU-leden (European Students Union) geeft aan dat studentenvertegenwoordigers geen of slechts weinig invloed hebben op financiële dossiers, administratieve dossiers en het personeelsbeleid. Vlaamse studentenvertegenwoordigers kunnen zich er in vinden dat hun inspraak wat betreft personeelsbeleid minimaal is.

Hoe hoger het niveau, hoe meer er geluisterd wordt, hoe lager het niveau, hoe minder de studentenstem aanvaard is. Dit blijkt ook uit internationale vergelijking (ESU, 2009, 2010; Persson, 2003). De meest logische verklaring ligt in het effect van doorstroming van studentenvertegenwoordigers. Dit betekent dat studentenvertegenwoordigers in de hogere organen meer ervaring en

dossierkennis hebben dan de nieuwe instromende studentenvertegenwoordigers op het niveau van de opleidingen, departementen of faculteiten.

De Vlaamse studentenraden hebben een gemengd gevoel bij de invloed die ze kunnen uitoefenen op het beleid. Enerzijds wordt er door het bestuur zeker geluisterd naar hen en worden concrete punten vaak mee opgenomen. Al verschilt dit per studentenraad. De ene studentenraad kan heel duidelijk aanduiden welke van hun punten door het beleid zijn overgenomen of aangepakt. Bij andere studentenraden is dit heel moeilijk. Over het algemeen kan er wel gezegd worden dat er aan studentenparticipatie waarde gehecht wordt door het beleid. De studenten zijn soms ook een doorn in het oog.

Er zijn jammer genoeg een aantal voorbeelden van studentenraden aan te halen waar op papier de participatie perfect verloopt. Maar in praktijk krijgt de studentenraad andere documenten dan de andere leden van de raad van bestuur, worden belangrijke zaken besproken op vergaderingen waar zij niet aanwezig zijn, hebben ze niets te zeggen over bepaalde punten. VVS wil dat de situatie op papier overeenkomt met die in praktijk. Als op papier staat dat studenten inspraak kunnen geven op een bepaald punt, dan moet dit in praktijk zeker haalbaar zijn.

In praktijk zien we ook dat informeel contact nog altijd heel belangrijk blijft. De standpunten kunnen uitgebreid toegelicht worden, er kan een voorakkoord gesloten worden, gepolst naar andere meningen, gelobbyd,... Door goede informele contacten, kan een studentenraad ook veel gedaan krijgen. VVS adviseert de studentenraden dus om hieraan te werken en de goede banden met het bestuur aan te halen. Voorwaarde hiervoor is wel dat er enige continuïteit en overdracht is. Als de contacten niet worden overgedragen over de jaren heen, dan zal het moeilijk zijn om op een informele manier veel gedaan te krijgen.

Er zijn tal van kleine aandachtspunten die een belangrijke vergemakkelijking van de taak van studentenvertegenwoordigers kunnen betekenen. Een voorbeeld is het vrij laat krijgen van vergaderdocumenten, bijvoorbeeld voor een raad van bestuur. Het vraagt een zware investering om dan niet alleen alles goed voorbereid te krijgen maar ook de achterban te consulteren om een zo gedragen mogelijk standpunt te verdedigen.

7. REGLEMENTEN

Reglementen zijn voor studentenraden heel belangrijk. Daarin staan hun rechten en plichten opgesomd en ze kunnen erop terugvallen bij problemen. Ze zijn dus een houvast voor de goede werking.

a. Participatiereglement

Er wordt regelmatig verwezen naar het feit dat de participatiebepalingen niet in elke instelling hernomen of verder gespecificeerd worden. Soms is er inderdaad geen participatiereglement vastgelegd en wordt dat door de studenten net als een rijkdom ervaren. Bij sommige instellingen zijn er dan weer andere wettelijke kaders die de bepalingen uit het participatiedecreet al voldoende invullen. Maar voor de meeste instellingen zou een goed participatiereglement de werking effectief vergemakkelijken omdat bepaalde afspraken en faciliteiten dan op papier staan. Een uitgeschreven geschillenprocedure lijkt VVS wenselijk.

b. Statuut van de studentenvertegenwoordiger

8 studentenraden hebben een statuut van de studentenvertegenwoordiger. Daarin staat expliciet vermeld welke faciliteiten studentenvertegenwoordigers genieten.

Deze komen het vaakst voor:

- Speciale examenregelingen en het verplaatsen van examens
- Afwezigheid van verplichte lessen
- De lessen vroeger verlaten of later aankomen in de les

Soms zijn studenten ook gewettigd afwezig bij stage, excursies of andere leermomenten. Daarnaast kunnen bij sommige instellingen ook deadlines voor taken verschoven worden.

Bij sommige instellingen wordt dit statuut automatisch toegekend als je verkozen bent. Bij de meeste echter, moeten de studenten dit nog speciaal aanvragen.

Er is niet altijd een statuut van de studentenvertegenwoordiger nodig voor het verkrijgen van faciliteiten. Bij 7 studentenraden worden er faciliteiten toegestaan aan studentenvertegenwoordigers, maar is dit niet in een statuut gegoten. Die faciliteiten gaan dan vooral over het uitstellen van examens en afwezigheden tijdens (verplichte) lessen. Het probleem hierbij is dat er geen uniformiteit is, er is een grote kans op willekeur. Zo zijn er verhalen waarbij studenten bij een bepaalde professor of lector de les vroeger mogen verlaten en bij een andere helemaal niet.

Bij drie instellingen kunnen de studenten helaas geen beroep doen op extra faciliteiten. Dit bemoeilijkt de goede werking van de studentenraad. Als bijvoorbeeld een raad van bestuur gepland staat tijdens de uren waarop een student verplichte les heeft, dan kan de student daar niet bij zijn en hebben de studenten dus geen inspraak op de onderwerpen die ook hen aanbelangen.

Samengevat is het zo dat studenten aan 83% van de instellingen op de een of andere manier beroep kunnen doen op faciliteiten. Bij 44% ligt dit vast in een statuut. Aan 17% van de instellingen zijn er jammer genoeg geen tegemoetkomingen voor studentenvertegenwoordigers voorzien.

Ook hier is het resultaat ongeveer hetzelfde als 2 jaar geleden. Toen konden studentenvertegenwoordigers aan 84% van de instellingen gewettigd lessen missen tijdens vergaderingen.

Er is vaak een groot onbegrip bij docenten wanneer studentenvertegenwoordigers rechtmatig afwezig zijn omwille van hun mandaat. Dit onbegrip stijgt naarmate studentenvertegenwoordigers in organen zitten die verder weg staan van hun opleiding. Anderzijds is het onbegrip ook groter naarmate het gaat over activiteiten die nodig zijn voor de werking van de studentenraad of voor het voorbereiden van vergaderingen, en niet strikt over de vergaderingen zelf.

Studentenvertegenwoordigers moeten voor hun vertegenwoordiging veel meer doen dan vergaderingen in de instelling volgen. Het gaat over vergaderingen voorbereiden, vergaderen met de achterban, de studentenraad, activiteiten van de studentenraad, vormingen en interne werking. Het is belangrijk te melden dat deze activiteiten ook gerekend worden bij studentenparticipatie, hoewel er vaak strikt genomen geen faciliteiten worden voorzien in deze gevallen. VVS raadt aan dat deze regelingen ook worden opgenomen in het statuut van de studentenvertegenwoordiger en de faciliteiten die voor hen beschreven worden in de participatiereglementen of onderwijs- en examenreglementen.

Vanaf 1 oktober 2014 wordt een statuut van de studentenvertegenwoordiger verplicht. Er zullen dus nog heel wat instellingen in actie moeten schieten om een statuut op te stellen. Het decreet zegt dat het bestuur dit moet opmaken in samenspraak met de studentenraad. VVS zal de studentenraden en instellingen zeker bijstaan in dit proces.

Naast lessen missen en andere faciliteiten die bij een groot aantal instellingen worden toegestaan, zijn er ook instellingen waar studentenparticipatie opgenomen kan worden als een opleidingsonderdeel. Meestal kunnen studenten hiervoor drie studiepunten opnemen. Om dit te kunnen opnemen, moeten studenten voldoende engagement kunnen aantonen en dit is meestal ook verbonden met het kunnen aantonen van een vooruitgang bij een aantal competenties.

Het verschil tussen theorie (het statuut van de student dat voorziet in regelingen zoals lessen kunnen missen, examens verplaatsen, ...) en de realiteit (schroom om die rechten te gebruiken, hiërarchisch statusverschil dat blijft) is torenhoog. Dit probleem etaleert zich zeer sterk bij de praktische georiënteerde opleidingen en voornamelijk maar niet alleen in de professionele bachelors. Dat laat zich ook zien in de participatiegraad van deze opleidingen en studentenraden in de koepelverenigingen op associatie- en Vlaams niveau.

Tip

Is er aan jouw instelling een statuut voor studentenvertegenwoordigers? Vraag het dan zo snel mogelijk aan? Dan kan je beroep doen op alle faciliteiten waar je als studentenvertegenwoordiger recht op hebt bij het beoefenen van je mandaat.

Is er nog geen statuut? Dit is verplicht vanaf 1 oktober 2014, dus organiseer een gesprek met de instelling waarin jullie je wensen duidelijk kunnen maken.

8. PLICHTEN

a. Informatieplicht

Studentenraden hebben een informatieplicht tegenover hun achterban. Dit lijkt heel evident, maar is in praktijk niet altijd haalbaar. Er zijn goede voorbeelden van studentenraden die een goed uitgebouwde website hebben, een intranet waar de verslagen op staan,... Maar jammer genoeg is dit niet overal het geval en worden studentenraden niet genoeg ondersteund om ook dit voldoende te doen. Het is natuurlijk belangrijk dat de studenten die vertegenwoordigd worden door de studentenvertegenwoordigers op de hoogte zijn van de beslissingen en de acties die de studentenraad onderneemt.

b. De belangen van de studenten verdedigen

De belangen van de studenten verdedigen. Dit is een punt dat voor alle studentenraden ook evident lijkt en daar doen ze ook allemaal hun best voor. In praktijk blijkt het zo simpel niet te zijn om al die belangen te verdedigen. Soms zijn die namelijk tegenstrijdig.

Daarnaast is het ook niet altijd even gemakkelijk om alle studenten te kunnen vertegenwoordigen. Sommige groepen, opleidingen of departementen zijn ondervertegenwoordigd.

Vanaf dit academiejaar is de vertegenwoordiging van academische bachelors een bijkomende moeilijkheid. Die horen nu bij de universiteiten, maar zijn in de praktijk nog aanwezig op de campussen van de hogescholen. Zij hebben dus nog steeds te maken met de campusgebonden aangelegenheden, maar worden vertegenwoordigd door de studentenraden van de hogescholen.

De universiteiten ervaren moeilijkheden om de academische bachelors te betrekken bij hun werking.

Maar ook voor de studentenraden van hogescholen is het niet gemakkelijk om met de groep academische bachelors om te gaan. In sommige studentenraden maakt deze groep studenten nog deel uit van de studentenraad, bij andere studentenraden kunnen deze studenten aanwezig zijn, maar hebben ze geen stemrecht. Bij een laatste groep van de studentenraden hebben de academische bachelors geen plaats in de studentenraad.

BIBLIOGRAFIE

Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Leuven and Louvain-la-Neuve, 28-29 April 2009.

Denktank HBO-participatie, 2009. "positionpaper HBO-participatie." Nederland.

ESU, 2005. "Bologna with student eyes." Publicatie van de European Students Union.

ESU, 2007. "Bologna with student eyes." Publicatie van de European Students Union.

ESU, 2009. "Bologna with student eyes." Publicatie van de European Students Union.

ESU, 2009. "Student Union Development Handbook. For a stronger student movement." Publicatie van de European students Union.

ESU, 2010. "Bologna at the finish line." Publicatie van de European Students Union.

Fletcher, A. (2005) Meaningful student involvement: Guide to students as partners in school change. Olympia, WA: CommonAction. p. 4. Retrieved 7/2/07 from <http://www.soundout.org/MSIGuide.pdf>

Inspectie van het Onderwijs, Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, 2010. "Het functioneren van opleidingscommissies in het hoger onderwijs."

Kay Janice, Dunne Elisabeth en Hutchinson James, 2010. Rethinking the values of higher education - students as change agents? Quality Assurance Agency for Higher Education (QAA).

Little B, Locke W, Scesa A en Williams R, (2009). Report to HEFCE on student engagement. Available at: www.hefce.ac.uk/pubs/rdreports/2009/rd03_09. (bezocht op 20 November 2010)

Persson Annika, 2003. "Student Participation in the governance of higher education in Europe." Steering Committee on Higher Education and Research.

ResearchNed, 2010. Wartenbergh-Cras Froukje, van den Broek Anja, Jacobs Joyce, Hogeling Lette. "Spreken is goud, het functioneren van opleidingscommissies. Onderzoek naar het functioneren van opleidingscommissies in het hoger onderwijs." . Onderzoek in opdracht van de Inspectie van het Onderwijs.

University and College Union, 2009.

Van Petegem P., De Maeyer S., Adriaensens S., Delvaux E., 2010. "Participatie geëvalueerd. Evaluatie van het participatiedecreet in het Vlaams onderwijs"

VLOR, 2003. Advies over het ontwerp van decreet betreffende de rechtspositieregeling van de student, de participatie in het hoger onderwijs en de begeleiding van de herstructurering van het hoger onderwijs in Vlaanderen.